

Geraldine Reymenants

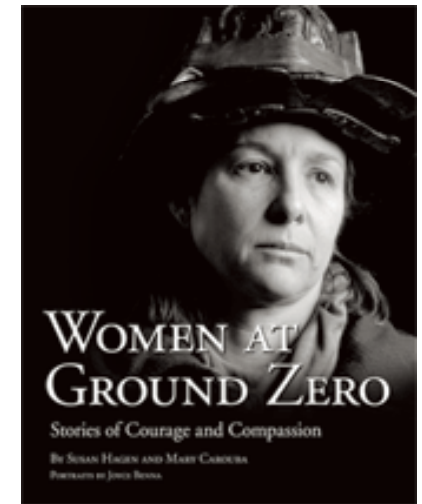
Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen

Vrouwelijke helden: een contradictio in terminis?

Women at Ground Zero

“One of the things that bothered us most about the invisibility of women at Ground Zero was that the media presented few role models for girls and young women who might be considering careers in public safety. Women have worked hard to make inroads into occupations that were previously available only to men, and we did not want the women working at Ground Zero to fade into the background of American history. Nor did we want to see current and future generations of children grow up believing that only men are strong, brave, and heroic.” (Susan Hagen & Mary Carouba)

www.womenatgroundzero.com

Inhoud

- Heldendom is gegenderd
- De (on)zichtbaarheid van vrouwelijke helden en heldendaden
- Het belang van vrouwelijke helden
- Een alternatieve visie op heldendom
- Deconstructie van de held

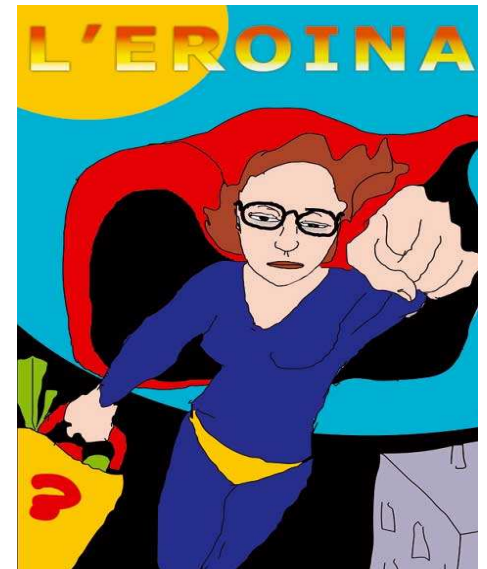
Gender in de historische analyse

- Sekse: biologische kenmerken
- Gender: sociaal geconstrueerde verschillen, die veranderlijk zijn in tijd en ruimte
  - culturele symbolen
  - normatieve concepten
  - sociale instituties en organisaties
  - subjectieve identiteit

Heldendom is gegenderd

- De typische held is een man, omwille van:
  - zijn fysieke en morele eigenschappen (cfr. geslachtskaraktertheorie)
  - de context waarin hij zijn heldendaden verricht (de openbare ruimte)
  - institutionele/structurele barrières
- Vrouwelijke helden nemen 'mannelijkheid' aan.
- De mannelijke held blijft de norm.

Martha Novy, Heldinnen, 2004

Women are heroes

- Opwaardering van 'vrouwelijke' heldeigenschappen
  - verzorgende rol, cfr. verpleegsters
  - ervaringen van 'gewone' vrouwen

www.womenareheroes.be

De (on)zichtbaarheid van vrouwelijke helden en heldendaden

De (on)zichtbaarheid van vrouwelijke helden en heldendaden

- Vrouwelijke helden worden niet (h)erkend, omwille van:
    - het normatieve heldenbeeld
    - het heersende man-/vrouwbeeld
- Wie bepaalt wat/wie wordt herinnerd?

Het belang van vrouwelijke helden

- Identificatie met vrouwelijke voorbeelden:
  - inspiratie voor het modelleren van het eigen leven
  - rechtvaardiging van het eigen handelen
- Strategisch gebruik van 'heldinnen' voor het verwerven van vrouwenrechten (vrouwenbeweging/feminisme)

Norah Neilson-Gray, The Scottish Women's Hospital, 1920

Een alternatieve visie op heldendom

- No woman, no glory: vrouwelijke bijdragen aan mannelijke heldendaden
  - Helpster of beschermster van de held
  - Monster dat moet worden verslagen
  - Wapen
  - Slachtoffer dat moet worden gered
  - Beloning van de heldendaad
  - Oorzaak van de strijd
  - Trofee waarvoor wordt gestreden

Caravaggio, Medusa, ca. 1598

Een alternatieve visie op heldendom

- Collectief (vrouwelijk) heldendom

Staking bij FN Herstal, 1966

Made in Dagenham, 2010

Deconstructie van de held

- Gender
  - Klasse
  - Etniciteit
  - Ouderdom
  - Ziekte/Handicap
  - Seksuele oriëntatie
  - ...
- Moet de held mannelijk, blank, jeugdig, gezond, heteroseksueel, ... zijn?